

Beleidsplan e-Lise 2025 en verder

Met haar vijfjarige bestaan in zicht wil Stichting e-Lise zich bezinnen op haar koers voor de komende jaren. Zoals uit de jaarverslagen over de afgelopen jaren moge blijken, zijn wij als stichting bijzonder trots op wat we bereikt hebben, met amper financiële middelen tot onze beschikking.

Het doel uit onze oprichtingsstatuten hebben we daarbij steeds helder voor ogen gehouden, namelijk het vergroten van de maatschappelijke steun voor kernenergie, vanuit de overtuiging dat deze schone en betrouwbare bron een cruciale rol te vervullen heeft in de toekomst van Nederland en Europa.

e-Lise is er steeds weer in geslaagd om in de maatschappelijke dynamiek aanknopingspunten te vinden waarop we effectief konden voortbouwen, vaak zonder dat we daarvoor enig budget hadden. Het beste voorbeeld daarvan zijn de huidige ontwikkelingen in Den Helder, waar Orange Hills Energy met de gemeente Den Helder werkt aan de realisatie van de eerste kleine modulaire kerncentrale. Stichting e-Lise heeft, in de jaren voorafgaand, de initiatiefnemers die aan de wieg kwamen te staan van Orange Hills Energy bij elkaar gebracht. Dat we daarin geslaagd zijn, was alleen mogelijk door de vertrouwensband die we in de loop der jaren met sleutelpersonen hadden opgebouwd. Orange Hills is op dit moment het meest sprekende voorbeeld, maar er zijn er meer, de meest sprekende moet misschien nog wel komen.

Binnen de stichting is de afgelopen jaren de overtuiging gegroeid dat we bij onze acties urgent naar een hogere versnelling moeten schakelen. Sneller nog dan verwacht dient zich Europabreed, en ook in Nederland, een cluster van problemen die alle te maken hebben met Europa's energietekort (falende energietransitie), de teloorgang van Europa's industriële productiecapaciteit (grootschalige de-industrialisatie) en Europa's gebrek aan eigen toegang tot energie en essentiële grondstoffen. Maar bovenal: een pijnlijk gebrek aan visie en gevoel voor urgentie op deze thema's bij een overgrote meerderheid van onze politici. Deze factoren dreigen nu bij elkaar te komen in een *perfect storm*, waar Europa nauwelijks op is voorbereid. We hebben als kleine stichting uiteraard niet de middelen om dat tij te keren. Wat we echter wél kunnen, is bijdragen aan een narratief dat Nederland en Europa, tegen de tijd dat de storm ons bereikt, kan helpen om sneller en beter stappen te nemen in de richting van continentale veiligheid en stabiliteit.

Onze ambitie stuit nu echter steeds meer op gebrek aan financiële middelen. Als we verder willen komen, hoe succesvol we zonder budget ook zijn geweest, kunnen we niet heen om de noodzaak om nu snel adequate financiële middelen aan te trekken.

Concreet zien wij het volgende groeipad. De hieronder staande acties zijn onze prioriteiten, die we schetsen in de volgorde van wat een toenemend budget mogelijk zal maken.

1. Versterken van publieksvoorlichting en de ondersteuning van politici door beschikbaar stellen van kwalitatief hoogwaardige online-informatie. We hebben de afgelopen jaren hard gewerkt aan het samenstellen van een schat aan voorlichtingsmateriaal. Dat is beschikbaar via onder meer ons youtube kanaal

(<https://www.youtube.com/@Atomicjedi>) (ref?), de website van e-Lise (www.e-lise.nl) en onze 'xwiki' (<https://xwiki.e-lise.nl/wiki/cp4all/>).

We hebben echter achterstand in het gebruiksvriendelijk en publieksvriendelijk aanbieden van deze materialen. We hebben met name urgent behoefte aan professionele IT-dienstverlening. We hebben deze nodig voor het verder upgraden van de website, de xwiki, het onderling afstemmen, de betrouwbare beschikbaarheid en de continue actualisatie van de verschillende kanalen.

2. e-Lise wil serieuzer aan de slag met systeem-modellering. Bij de uitvoering van modelstudies van onze toekomstige elektriciteitsvoorziening, die onder meer in opdracht van de overheid worden gedaan, worden naar onze mening niet de juiste vragen gesteld, en derhalve ook niet beantwoord. De energiecrisis waarin Europa de afgelopen jaren terecht is gekomen, en de rol daarin van bijvoorbeeld het afschakelen van de Duitse kerncentrales, wordt door de huidige studies amper beschreven, laat staan dat oplossingsrichtingen worden geschetst waarin kernenergie een volwaardige rol speelt. Nederlandse systeemmodellen beperken zich vaak tot situaties waarin nog steeds wordt uitgegaan van realisatie van onrealistische plannen van onder meer wind op zee. Kernenergie wordt daarin hooguit als 'add on' meegenomen, waardoor een sterk vertekend beeld ontstaat van de potentiële bijdrage van kernenergie. Voorlopige studies, uitgevoerd door Mathijs Beckers, laten zien dat het tekort aan kernenergie in Europa middels modelstudies op relatief eenvoudige wijze kan worden aangetoond, mits de juiste vragen centraal staan. Deze voorlopige studies vergen echter validering en herhaling door experts die e-Lise niet gratis kan inschakelen.
3. Het recente verkrumelen van de Duitse industrie laat zien: er is een groter verhaal dan alleen (kern-) energie dat eveneens moet worden verteld. Het vastlopen van de energietransitie is helaas nog maar een deel van het onderliggende probleem dat eruit bestaat dat Europa een aantal van haar bestaansvoorwaarden uit het oog is verloren. Zo is een realistische energiepolitiek niet haalbaar als deze tot stand moet komen tegen de achtergrond van een regelgevend kader waarmee Europa zich in de wereld effectief buitenspel heeft gezet. Deze stand van zaken past bij een ander element dat wij hier aan willen toevoegen, namelijk het gebrek aan geopolitiek bewustzijn dat Europa en haar lidstaten nog steeds in naïeve sluimering houdt. In het noorden van Nederland droomt havenbedrijf Groningen Seaport van een waterstofeconomie waarvan (zelfs) het Nederlandse Planbureau voor de Leefomgeving zegt dat deze droom een hoog gehalte aan wensdenken bevat. Liefhebbers van een energievoorziening zonder kernenergie, voor zover nog niet wakker geworden door de exploderende day ahead-prijzen begin december 2024, dromen samen met Eindhovense goeroes, voort over continenten omspannende netwerken die ons zonne-energie vanuit verre oorden moeten leveren.

Uit het feit dat onlangs datakabels op de zeebodem, naar het zich laat aanzien, opzettelijk kapot zijn getrokken blijkt dat Nederland en andere delen van Europa zich ook uiterst kwetsbaar hebben gemaakt voor vergelijkbare acties met betrekking tot onderzeese elektriciteitskabels van o.a. windparken.

e-Lise wil deze en meer zaken in genoemde publicatie in samenhang schetsen waarbij we uitgaan van de metafoor van een cijferslot: zoals elk van de cijfers moet kloppen om het slot open te krijgen, willen wij de stappen laten zien die nodig zijn om Nederland en

Europa 'van het slot' te krijgen. Dat willen we doen in een white paper of zelfs een boek, dat een waardige opvolging moet geven aan het white paper waarmee Stichting e-Lise zich in 2021 voorstelde aan de Nederlandse politiek.

De samenstelling van deze nieuwe publicatie vergt echter een mate van inspanning die het kader van vrijwilligerswerk verre overstijgt. Bovendien willen wij in staat zijn om waar nodig experts in te schakelen, die niet gratis zijn.

4. e-Lise wil beter in staat zijn zich nog veel actiever dan voorheen te gaan engageren met lokale en regionale ontwikkelingen die kunnen leiden tot meer kernenergie. Uiteraard hebben wij als stichting onze eigen analyses gemaakt welke regio's wij zouden aanduiden als 'laaghangend fruit' voor wat betreft het realiseren van nieuwe kerncentrales. Daarnaast stellen wij vast dat vanuit sommige Nederlandse regio's door maatschappelijke stakeholders actief contact met ons wordt gezocht voor ondersteuning van regionale en lokale politici en bij het realiseren van kernenergie. Bij dat laatste zijn wij wel afhankelijk van wat wij aan lokale contacten hebben of wat wij zelf, met beperkte middelen (en soms een dosis geluk), kunnen opbouwen. Aan de casus van Den Helder valt af te lezen wat het potentieel is als dit alles in positieve zin samenvalt. We constateren echter ook dat ons dit bijvoorbeeld in het geval van Borssele en Groningen nog maar heel beperkt is gelukt. Deels is dit domweg een kwestie van fysieke afstand, waarvan het overbruggen tijd kost, maar ook geld, bijvoorbeeld voor uitgaven aan reizen en verblijf. Met de discussie in en rond Borssele hebben wij ons bijvoorbeeld veel minder bezig kunnen houden dan ons lief was geweest. Met het recente heropleven van de discussie rond de gereserveerde locatie voor een kerncentrale bij de Eemshaven (Groningen Seaport) voorzien wij hetzelfde probleem. Er moet gewoon veel geld bij. Veel meer geld dan wij uit eigen middelen kunnen bekostigen, nog afgezien van het feit dat we zelf de grens hebben bereikt van wat we als vrijwilliger met de zeer beperkte middelen die ons ter beschikking staan, willen en kunnen doen.
5. Parallel aan alle genoemde stappen willen we meer systematisch aanwezig zijn op sociale media en in de pers middels ingezonden stukken etc. Hoewel velen van ons dit al doen, is een dagelijks 'corvee', dat bij vlagen veel tijd vergt. Het vergoeden van in ieder geval een deel van de uren die daaraan besteed worden zorgt ervoor dat het pro-nucleaire geluid beter hoorbaar wordt en een meer dwingend karakter krijgt.

De nieuwe situatie in Europa leidde ertoe dat wij in de tweede helft van 2024 besloten onze zoektocht naar fondsen in een hogere versnelling te zetten. We stuitten er daarbij op dat, terwijl de hele wereld overschakelt op een ander narratief over kernenergie, in Nederland de scepsis over kernenergie potentiële geldschieters voor e-Lise nog steeds effectief afschrikt.

Daarnaast realiseerden we ons dat de activiteiten van ons als stichting voor de buitenwereld grotendeels onzichtbaar zijn gebleven. Dat geldt eens te meer voor onze internationale medestrijders, die in hun eigen landen de afgelopen vijf jaar eveneens enorme stappen hebben gemaakt, ook in het vinden van sponsors. In de laatste maanden van 2024 hebben we daarom onze internationale contacten aangehaald om deze bij te praten over de Nederlandse situatie en de rol die e-Lise heeft gespeeld in het tot stand brengen van de huidige stand van zaken in Nederland. We brengen op dit

moment materiaal bijeen dat onze bijdragen helder voor het voetlicht brengt. We hebben alle reden om aan te nemen dat onze wapenfeiten aanleiding zullen zijn voor sponsors om ons met financiële middelen te gaan steunen, teneinde de zaken te bereiken die hierboven zijn geschetst.

Daarnaast zetten wij ons inspannen voort om in Nederland financiële steun te krijgen. Wij eventuele buitenlandse steun, als we erin slagen die te verkrijgen, als een overbrugging naar een situatie waarin ook Nederlandse sponsors de meerwaarde van onze acties duidelijk op het netvlies hebben.

Ook bij de zoektocht naar buitenlandse steun blijft ons principe overeind dat wij ons onafhankelijk willen blijven opstellen, bijvoorbeeld ten opzichte van leveranciers van kerncentrales. Wat we als stichting hebben bereikt, konden wij alleen bereiken door ons eigen, onafhankelijke verhaal te vertellen, zonder met touwtjes vast te zitten aan belangen van deze of gene. Het in stand houden van deze waarde staat voorop bij het aanvaarden van financiële ondersteuning.

December 2024
Bestuur stichting e-Lise